

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, csüörtök, február 17

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Égész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.	
Árjegyenlenség a „Kelet” mindennap, az ünnepnapot követő napok kivételével.	
Szerkesztői és kiadói szállás: főút 4-ik szám.	
Hírlapok nem adóznak vissza.	

Hirdetési díjak.

Egy négyzetes cenziméternyi tér ára 2 kr.
Rövidgűj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetések külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket felvesznek:
Bécsben: Oppel Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36., Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevél irodája Budapest Szervitátor 3. sz.
Nyitási díjak
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam.

KI VESZI OLCSÓBBAN?

(?) A kolozsvári Király-utca egyik földszinti házában nagy dolgok folynak — a haza sorsát intézik, a választókerületet osztogatják s a szélbali párt intéző bizottságának mindkét keze tele van, mert nem kicsiny dolog annyi jelöltet fogni, a lány a „biztos” kerület — már t. i. az intéző bizottság hiedelme szerint. Boldogok, a kik hisznek.

Az embaras de richesse ez állapotban, természetesen nem az a jelszó, hogy ki ad többet érte? hanem, hogy ki veszi olcsóbban? Hja, szegény ember vízzel főz s fakállal kever. Így aztán, persze megcsik, hogy egy-egy „kitűnőség” több helyen is szerepel — Ugron Gábor Udvarhelyszékről Kolozsvárra is bekukkint, Bartha Miklós itt is, a tekei kerületben is biztosra fogja megválasztását. (A dementi következik a holnapi „Ellenzék”-ben.)

Csak jó dolog is, a mikor ily könnyű szerezni, pipaszónál s jó meleg szobában intézhetni el a világ sorsát, kivétel minden kerületre, a kit meg kell választania s elosztogatva maguk között az országot, melynek földjéhez kinek is volna nagyobb és tisztább jussa, mint ezeknek a honmentőknek.

Arról, persze, szó sincs, hogy vajon az illető kerületek mit szólnak a Krisztus palástjának ez osztogatásához s talán, talán még ők is jogot formálhatnak a maguk bőre fölött folyó alku megkötéséhez.

Volt is szó róla, hogy a képviselő jelöltek nem ostromálhatók a kerületekre és a „független” választókra, hanem hagyni kell szabadon a bizalom és nyilvánításának elhatározását azokra, a kik jogukat a szavazás által átruházandók az illetőre — de, természetesen, ez a tétel csak a mamelukokra illik, ellenben a tiszta vért hazafiak azért függetlenek, hogy minden vidéki befolyás elhárításával függetlenül intézhessék a maguk jelöltségének ügyét.

Az őh nép igen jó arra, hogy szavazatát kihizelegjék tőle s elhittessék vele, hogy az elvisselhetetlen aegyptomi fogságból más propheta ki nem vezérelheti, mint épen csak jó magunk — de már az igen nagy engedmény volna részére, ha még azt is szabadságára bocsátanák, hogy maga választhassa meg jelöltjét.

Tulságos követelés is volna ez, ha még azt is megakarnók az intéző bizott-

ságtól tagadni, hogy még csak ne is jelölhesse ide is, oda is, a maga tagjait. Hiszen az egyszeri kanonok is avar igazolta Ferencz király előtt a saját magára adott szavazatot, hogy ő csak legjobban ismeri magát s miután megesküdt, hogy szavazatát a legalkalmasabbra adja — nem lehetett esküszegő.

Igy állván a dolog, míg a vak is láthatja, hogy a szélbali intéző bizottság nem tehet mást, minthogy kiosztja maga közt a szerepeket s rákötli a kerületekre a jelölteket. Ha netalán nem sülne is el a terv — a mentés ott van, kezük ügyében: a kormány vesztegetett, a főispán, szolgabíró-sereg pressiót gyakorolt, az ügyész fenyegetőzött, a szavazók jegyzéke meghamisított s a falus bíró, körjegyző adóexecutiot vitt az ártatlan szélbali választókra.

A ártatlan szélbali választók, tehát, fogadják hálával a felőlük való gondoskodást, legalább nem kell fejüket tűrniük, miután a kolozsvári jó urak gondolkoznak helyettük is. Milyen ez a gondolkodás; az már más kérdés — a jószívű Kajla is több tejet adott volna, ha szegénynek magának is lett volna. És főként, nehogy zúgolódni merjenek, a miért más rája meg nekik a gölödint, elég, ha ők nyelnek. Gyomruk amugy is ép, egészség — meg nem fekszi.

Igy meglehetnek elégedve a választók, meg a jelöltek is — olcsón jutnak a vásárhoz s már maga az is nagy dolog, ha az ember pár hónapig jelölt volt. Az embernek még ha újságban is kinyomatják a nevét.

Szabás a vásár! Ki veszi olcsóbban?!

A „H o n” közli azon kézirat szövegét, melynek erejénél fogva a kolozsvári tudományos egyetemnek megengedte a király, hogy az „Ferencz József” nevet viselhesen. A királyi adománnyal következő szöveg:

„729/881. Mi első Ferencz József, isten kegyelméből ausztriai császár, Magyar- és Csehország király stb. stb. állandó kegyelmünk és királyi felhatalmunk mindazoknak, kiket ezen ügy jelenben illet, vagy jövőben illetni fog. Miután kedvelt Magyarországnak és kedvelt társországai egyetértésével s a mi hozzájárulásunkal alkotott és általunk szentesített 1872-ik év XIX. törvényekkel szabadság királyi Kolozsvár városunkban magyar királyi tudomány-egyetem állított fel és az 1872—73 dik évi tanévvel működését tényleg megkezdette s azóta is áldásosan folytatja, a miben Atyai szívrünknek öröme telik. Mi azon tudomány-egyetem részére a jelen alapító oklevelet ezenel ki-

Oh! nem. De folytasd, szeretném már hallani, mi történt vén asszonyoddal?

Tegnap délelőtt a bolt ajtóban állottam, s néztem a járó-kelőket, ekkor egyszerre a világom legsodásabb alakot pillantottam meg, ki az utcán felém közeledett. Halló csak hogyan volt öltözve; mert roppant neveltségesen nézett ki. Kopott, nagyon szűk fekete selyem ruha volt rajta, ajján két sor megfakult csipkével, mely valaha tán fekete lehetett, de most attól távol állt; továbbá volt rajta valami selyemszövetből készült szűrke köpeny, miről bizonyosan ezt mondotad volna, hogy a Nóé bárkájából került elő, ha valami más színű kamzsa-féle nem függ hátán, mi ugy hiszem, későbbi kor vívmánya a divat terén.

Kalapját leírni meg sem kíséreltem, csak annyit mondom felőle, hogy kétszer akkora volt, mint más becsületes emberké, s egyik oldalán nagy virágu csipke fáttyol lógott le róla, mely csaknem a földet sepepte.

De mindezeknél nevezetesebben néztek ki nagy meredt szemek. Oly borzasztó nagy kiülő szemeket még soha életemben nem láttam, volt egy munka táskája is, fekete selyemből, a szivárvány minden színeiből összeszedett posztódarabkákkal kicézíráva. Továbbá a táskához hozzáűzte zsebkendője s — egy nagy tolgelyező — csak gondolt el e mostani időszakban — e mellé egy ócska hírlap, s egész csomó különböző apróság. Édes istenem, meg sem tudnám mondani, mi minden volt ama csomagban. Azonban nem öltözéke nézett ki legfuresáiban raj-

adnak és kiállítjuk, és ezen tudomány-egyetemnek az említett 1872-dik évi XIX. törvényekkel megirt ideiglenes szervezetét s abban adott jogait és kiváltságait ezen alapító oklevelünkkel is megerősítvén, ezen tudomány-egyetemet minden jövőendő időkre nézve megállapítottunk és megerősítettünk nyilvánítjuk.

Mivel pedig ezen tudomány-egyetem törvényes tanácsa, vallás- és közoktatási magyar miniszterünk tekintetes és nagyságos Trefort Ágoston által azzal a legalázatosabb esedezéssel járul királyi színtek elé, hogy az egyetem a mi királyi nevünket viselhesse czimében, ezen legalázatosabb kérelemnek atyai hajlandóságnakul fogva helyet adván, megengedjünk és megengedjünk, hogy az 1872-dik évi XIX. törvényekkel által felállított kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetem jövőre: Ferencz József magyar kir. tud. egyetem czimét viselhesen és ezen czimet az általa kiadandó hivatalos iratokban és oklevelekben, valamint hivatalos pecsétjében használhassa. Kelt Osztrák-Magyar monarchiának fő- és székvárosában Bécsben, Nagy-Boldog-Asszony bava negyedik napján, az ur egy ezer nyolczszáz nyolczvanegyedik esztendejében, Magyar, Cseh. sat. országi uralkodásunk harminczharmadik évében. — Ferencz József m. k.

Fiume város törvényhatósága a következő kérvényt intézte a képviselőházhoz: Mélyen tisztelt Ház! Megdöbbenve értesült e város s kerületének lakossága ama mód felől, a mint a horvát és szlavyon követek számának meghatározására czélzó törvényjavaslat Fiumétől megemlékezik. Habár az 1868. évi XXX-ik törvények világosan meghatározza Fiume város s kerületének közigazgatási tanácsa mindamellett, mint a közvélemény hű tolmácsa, szoros kötelességének tartja a mélyen tisztelt Ház előtt szót emelni azon törvényjavaslathoz Fiume városról kifejező ellen; és pedig, hogy egy részt a szentesített törvények érvénye fenntartassék, másrészt, hogy eleje vetessék a szóban forgó kifejezésnek minden későbbi, s esetleg olyennél félremagyarázásának, a minő városunk s kerületünk közigazgatási valamiképp sérthetné. Kérjük tehát a mélyen tisztelt Házat, hogy kegyeskedjék ama, Fiumét helytelenül illető kifejezést, az említett törvényjavaslat szövegéből kihagyni, avagy jegyzőkönyvileg s félremagyarázhatatlanul kijelenteni, hogy az által Fiume s kerületének, mint különálló résznek, egyenesen Magyarországhoz való tartozása, mint már eldöntött kérdés, soha kétségbe vonható nem lesz.

Fiume város kerületének közigazgatási tanácsa teljességgel meg van győződve, hogy a mélyen tisztelt Ház, mint a nemzeti közérdeket hű szószólója, ezáltal is méltányolni fogja ama tántoríthatatlan ragaszkodást, mely az anyaország iránt oly mély gyökeret vert a fumeiek szívó-

ta, hanem modora, a mint ment és magát tartotta. Látszott, hogy öreg és beteges, s alig bírja meg az egyensúlyt a sikos talajon. És még is oly hegyesen lépkedett előre, s önbizalommal felt kacérsággal tekintgetett körül. Oh! Trudka, ezer szerencse, hogy nem láttad ez alakot, mert holnapig sem tudtál volna kijöni a nevetésből.

Alkalmasint valami szegény örlött lehetett? kérdezte Treumann.

Oh! nem, azt nem hiszem, felelt Villi. Igaz nagyon csodásnak nézett ki, de nem volt örlött. Épen midőn bolt ajtónk elé ért, elsikamodott, s egy perc alatt elterülni láttam őt a földön! Kisejttem azonnal, mert azt hittem ez esés halálát is okozta. Mr. Bray s egy ur, ki nek épen gyógyszerert adott, követtek gyorsan.

A kis nő csak kábultnak látszott, de nem vesztette el eszméletét. Bevittük őt a boltba, s néhány perc múlva ismét magához tért. Treumann bácsi azt kérdezte az imént, hogy tán örlött volt; nem az bizonyonyal nem, épp oly ép eszt, mint bármelyikünk. Mihelyt szeméit felnyitotta, s tudára látszék jönni annak, hogy hol van, munkatáskájához kapott, s ahoz mik rajta függtek, hogy lássa minden ott van-e még, s midőn megszámálva az egyes cikkekkel ugy találta, hogy semmi sem hiányzik, elégtlenül bolintott fejével.

Bray ur ez alatt egy kis szíverősítőt töltött egy kis pohárkába, s odanyújtotta neki. Ekkor már a kis nő is ismét felült a földre, keresett modorát, s midőn főnököm feléje nyújtotta az erő-

ben, s mellyel fogva oly nyugodtan bízzák magukat a honatyi bölcsesége s hazafiságára, valamint egész jövőendőbeli sorsukat, mely immár elváthatatlanul összeforrott a közös hazával, s azért azonkívül senki máséval nem ismerend soha semmiféle közösséget. A mélyen tisztelt Háznak Fiume szabadváros s kerületének közigazgatási tanácsa 1881. évi február 9-én tartott ülésében. Giov. Ciotta, Podesta. Ernesto Brelich a törvényhatóság titkára.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

febr. 15-én.

Elnök bemutatja: Kisküüllő megye föltörjesztését az egyházak adótartozása ügyében kiadott p. h. miniszteri rendelet visszavonása iránt, — Kassa sz. k. város feliratát a kolozsvári katonai merénylet tárgyában, — Kassa város felterjesztését Lengyelország felszabadítására vonatkozólag, — Sopron város feliratát az áll. közigazgatás közvetítése folytán a városi hatóságokra háruló költségeknek az államkincstárból megtérítése iránt, — az aradi keresk. és iparkamarának feliratát a közadók kezelése és a pénzügyi közigazgatási bíróság szervezésére vonatkozó javaslat mellőzése iránt, a miskolci magyarosított egyolt kérvényét a névváltoztatást terhelő bélyegilleték eltörlésére nézve, — Fiume város s kerülete közigazgatási tanácsának kérvényét a horvát-szláv követek számának meghatározásáról szóló tvjavaslatból Fiumét illető kifizetés kihagyásáért, — Mindszent község kérvényét a mindszeri öblözet ármentesítése iránt.

Mind e kérvények kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

Nyáry Jenő br., a főrendiház jegyzője, áthozza a részváltópénz szaporításáról, a 20 és 10 frankos aranyok finomsági tartalmáról, az 1880. évi közigazgatási költségvetés pótlólag fedezéséről, s a zagrabi földrendés által károsalt házbirtokosoknak nyújtandó adókedvezmény és kölcsön nyújtásáról szóló elfogadott javaslatokat. Fel fognak torjesztetni szentesítés alá.

Tiszta Kálmán miniszterelnök bemutatja kibírdetés végett az ő felsége által szentesített következő teziket: a bosznayölgyi vasutnak Zenizától Szerajevóig kiépítéséről, a csendőrségi állomány kiegészítéséről, a közbiztonság szervezéséről, a czukor, kávé- és söradóról. Mind e törvények átküldetnek meg ma a főrendeknek hasonló kibírdetés végett.

Emmer Kornél az áll. igazoló biz. előadója jelenti, hogy Balogh M. nagymihályi képviselő megbízó levele kifogástalannak találtott. Balogh a 30 nap fentartása mellett igazolt képviselőnek jelentetik ki, s az I. osztályba soroztatik.

Vécsey Tamás, az igazságügyi bizottság előadója betérjeszti a bizottság véleményes

sító italt, s tanácsolta neki, hogy csak gyorsan hajtsa fel, régimódi meghajlással hirtelen hátra lépett, s mindkét kezét véddőleg tartotta maga elé, mint egy irtózatát fejezve ki, ily nemű italok iránt. Az idegen ur, ki mellette állt, azt tanácsolta mosolyogva, hogy csak vegye magához nyugodtan e szíverősítőt, nem fog az semmit ártani.

Erre a nő feléje fordult, egy második méjj bókot csinált, s vékony, sivító hangon így válaszolt:

— Mint a valódi becsület és lovasgiasság embere jót állhat-e ön nekem arról, hogy ez italban nincs valami bódító szer.

Az idegen ur nem állhata meg, hogy fel ne kacagjon s szókra, de mondta neki, hogy biztosítja, hogy semmi olyan nincs benne, mi ártalmára válhatna.

— Ez esetben, szóló mesterkélty modorával, megkísértem, hogy beszűcsöljem az italt, kiváló zamatos illata van.

Ize is épp annyira meglátszék nyerni tetszését, mert a pohárkát fenéig kiűritette, s aztán letéve azt az áruasztalra, felém fordult, s így szólt:

— Ez ur biztosítása nélkül, hogy az ital nem tartalmaz ártalmat, nem ittam volna azt meg az ön jelenlétében fiatal ur, ha már csak a példakévéért is. Nem tettem ugyan mértékletességi esküt le, de azért önmegtartoztató vagyok, mert egy finom nevelési nőhöz ugy illik. Szabad választás és nem izlés dolga ez nálam.

jelentését a Belgiummal s Hollandiával a közbűntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött szerződés bevizsgálására vonatkozó törvényjavaslatról. Ki fognak nyomtatni s az osztályok mellőzésével napirendre tűzetni.

Baross Gábor, a gazdasági bizottság előadója, beadja a bizottság jelentését a zálogkölcsön üzletre vonatkozó javaslatot illetőleg. Mielőbb napirendre tűzetik.

Trefort Ágoston, közoktatási miniszter törvényjavaslatot nyújt be a budapesti tudomány-egyetem orvostudományi épületének folytatolagos kiépítéséről. (Felkiáltások balról: Megint paloták! Csata! Zsigmond! Sápok! Dertültség.)

Ordódy Pál közl. miniszter jelenti, hogy a közelebbi ülésen választól Madarász József interpellációjára. Tudomásul vétetik.

Következik a napirend: felolvastatik harmadszor és végleg elfogadtatik a Spanyolországgal kötött kereskedelmi szerződés törvénybe igátására vonatkozó törvényjavaslat. Alkotmányos tárgyalás végett a főrendekhez átküldetik.

Következik az állandó pénzügyi bizottság jelentése a „készenpénzben lerovandó illetékek kezeléséről” szóló törvényjavaslat tárgyában.

Dárday Sándor előadó indokolva a jelentést, előadja, hogy a pénzügyi bizottság, tekintettel az oly éleken nyilvánult közömbökre, és a képviselőháznak ez iránti többszörös határozathozatalában kifejezésre talált utasításnak megfelelően, egyik legstürgősebb feladatán ismerte az illetékek kezeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalását, mely hogy az illetéki ügy ezen fontos részének gyökere reformját tűzte ki czélul, arról már a bélyeg- és illetékekre vonatkozó törvények és szabályok némely határozatainak módosításáról szóló törvényjavaslat is tanuskodik. A kormány ugyanis ezen törvényjavaslat indoklásában önmaga beismervén, hogy az eddig rendeltetési szabályozott kirovási, befizetési és nyilvántartási módokat ezelt fészesszint intézkedéseknek bizonyultak és hogy a tapasztalás minden kétségen felül kimutatta a jelen állapot tarthatatlanságát és a gyors orvoslás szükségét, — ebből önkényt következik, hogy a kormány e részben nem szorítkozhatott csupán az egyes törvényekbe beiktatott szövegekre foglalt határozatok módosítására: hanem a kitűzött czélnek csak akképp felelhetett meg, ha a közvetlenül lerovandó illetékek kezelésére vonatkozó, részint a bélyeg és illetéki szabályokban, részint az ezeket módosító törvényekben beiktatott foglalt határozatokat beható revizió alá véve, és észlelt módosításokat és újításokat tervezve, — az illetékek kezelését tárgyzó összes határozatokat szerves egy egész, az adakozó község, valamint a hatóságok és hivatalok tüzetes és könnyített tájékoztatást ezelt törvényjavaslat keretében egybe foglalja.

Ezt megtette a tárgyalás alatt levő javas-

A kis nő egészen felüdültnek látszott már s távozásról beszélt. De valóban nem lett volna biztos reá nézve, őt ismét egyedül bocsátani a jégre, s azt hiszem, Bray ur is így gondolkodott, mert kérdezte tőle hová szándékozik menni. Azt felelte a kis nő az ő szertartásos módorában, hogy D i n g z d a asszonytól akarja eltölteni a mai napot, ki kívül a városban, a közelebbi közelében lakik.

En megragadtam mr. Bray karját s halkan odasugtam neki, hogy szívesen elkísérném az öreg nőt, ha a boltban nélkülözhetne.

Főnököm azt felelte, hogy egy óra előtt nincs reám szükségem.

E szerint karomat nyújtottam a kis furesa teremtsnek, s mondtam, hogy szerencsének fogom érezni magam, ha elkísérhetem őt.

Ha felnőt férfi lettem volna is, s ő a legfiatalabb lánya, sem kellett volna, hogy büszkébben nézzen ki, s inkább iruljon-piruljon. Hanem elfogadta karomat, s együtt elindultunk. Tudtam jól, hogy Bray ur s a nála tevő idegen nevettek, midőn így együtt láttak menni minket, de én mit sem törődtem azzal. Az öreg asszonyt sajnáltam, s gondoltam, hogy kár volna szegénynek ismét elesni.

Mindenki, kivel találkoztunk, bámulva nézett reánk, s nem is csoda, mert sajtáságos egy pár is lehettünk.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Sz.-Udvarhely, 1881. febr. 14.

Udvarhely megye rendkívüli közgyűlése.

(Interpelláció s arra válasz. Simén sikasztási esete. Kaviashalmok.)

Udvarhely megye hatóságai bizottsága vargasi Dániel Gábor (ispán) elnöklése alatt folyó febr. hó 8-ik napján rendkívüli közgyűlést tartott.

Az elintéztést nyert ügyek közül felemlítjük az érdekesebbeket.

Pálfi Ferencz tiszti ügyész kérdést intézett a megye alispánjához az iránt, hogy van-e tudomása arról, miszerint a m. kir. pénzügyminiszter ur az erdélyi részeken még két illeték kiszabási bivatalt szándékozik felállítani s ha van tudomása tette s minő intézkedést tett a végből, hogy a szóban forgó bivataltok egyike meggyenk központján, Székely-Udvarhelyt állítsák-e fel?

Dr. Török Albert alispán kijelenti, hogy a kérdés tárgyát képező ügyről csakis annyi tudomása van, a mennyit a hírlapi közleményekből merithetett; minthogy azonban e tárgyban eddig semmi bivataltos értesítést sem vett — megfelelő alap hiányában, lépéseket sem tehetett. Ha azonban e részben a közgyűléstől megbízást nyerend, kötelességének fogja ismerni az ügy érdekében a kormányhoz feliratot intézni. A közgyűlés ezt elfogadta.

Ferenczi Pál árvászeki elnök bivatalt állomásáról való lemondását beadta, melyet a közgyűlés elfogadott. A 75 éves agastyán meglegező szavakkal búcsúzik el a megyétől, melyet 53 évig szorgalmas becsületességgel, igaz hazafisággal és annyi ügybuzgalommal szolgált. A régi jó tábla bírák ezen tiszteletre méltó alakját a megye intelligenciájának általános részvétele kíséri a magán élet csendjébe, hová visszavonult.

Az árvászeki teendőket a tavaszi rendes közgyűlésig a megye alispánja látja el mikor is az üresedésbe jött Állomás, előleges pályázat mellett, választás után fog betölteni.

A megye alispánja részletes jelentést tett azon szomorú sikasztási esetről, mely a megyei árvászeknél felmerült, s melynek elkövetője Simén Endre ottani irnok és kiadó volt.

Miután ezen ügy azok előtt, kik hírlapot szoktak olvasni, már eléggé ismeretes, azért itt csakis annyit említtünk fel, hogy az árvapénztár és az árvák érdekei minden eshetőséges károsodást megvannak óva; s hogy azon időzke-
déseket, melyeket meggyenk alispánja a felmerült sikasztási ügyben fogatosított, a közgyűlés egyhangulag jóváhagyta.

Dr. Szabó Lajos Udvarhely járási orvos ezen állomásról lemondott. A közgyűlés a lemondást elfogadta s egyúttal határozattal ki-mondotta, hogy az üresedésbe jött állomás a tavaszi rendes közgyűlésen fog betölteni.

A rendkívüli közgyűlés tárgyaitak mondhatni legfontosabbikait képezte a közmunka- és közlekedési miniszternek azon leirata, melynél fogva a vármegye területén átvonuló állami uton szükséges kaviashalmok kiállítását a vármegye mint vállalkozó részére az 1881. 1882. és 1883-ik évekre engedélyezte.

A törvényhatósági bizottság az alispánt oda utasította, hogy a szerződést a megye ne-
egyen kösse meg.

A kaviashalmok kiállításának elvállalására a vármegye köztársaságát egyáltalán fontos pénzügyi indok vezette, hogy a 12 százalékban megállapított kényszer közmunka váltáság behaj-tása teljesen megfizethető legyen. És most a már elegendő és ezen elvan érve. Hogy pedig ezt elérnünk sikerült, azért az elismerés a vármegye fő- és alispánjait, továbbá Tibád Antal és ifj. Dániel Gábor szabadlövőpári országgal, illeti képviselőinket illeti meg.

Ök birtok rá a kormányt az engedély megadására. Hol késtek Orbán Balázs, Ugron Gábor, és Ugron Ákos az éji homályban? Vagy talán 30.000 frtnyi rovatalnak a nép vállairól való levétele nem a misera plebs contribuens érdeke? . . .

Az „Ellenzék“ febr. 8-iki számában azt írja valami tudósító-fele, hogy Ugron Gábor indítványára az határozott volt, hogy a kényszer közmunka váltáság egy része ne hajtassék be. (?) El nem tudjuk képzelni, hogy annak a bizonyos tudósítónak hogyan sikerült ezt az indítványt meghallani. Mi is jelen voltunk a közgyűlésben, de mi az Ugron Gábor előadásából csak azt tudtuk kivenni, hogy a kaviashalmok kiállításának elvállalását ellenzi. Hogy pedig Ugron Gábor komolyan nem akarta, hogy a vármegye ezt a vállalatot megnyerje, — érv gyanánt csak egyet hozunk fel — a vármegye ajánlatával szemben ő is offerterte adott be.

Figyelmeztetjük az „Ellenzéket“, hogy jövőre jobban válassza meg tudósítóit.

(Vége köv.)

Szamosújvár, 1881. febr. 14-én.

(Veres-kereszt-egylet álarozos bálja.)

Ő Felső Erzsébet királyné védnöksége alatt álló veres-kereszt jótékony nőegyletnek vá-

rosunkban létező fiók-egylete má tartotta e farsangi ivad alatt tervezett s a választmány által rendezett nyerekményen egybekötött igen sikerült álarozos táncvizsgalmát.

Nagy és szép reményeket költött a közönség e táncvizsgalomhoz, s valóban menten minden részrehajlástól, ellehet mondani, hogy minden reményen felül sikerült, a mi mindenekelőtt a tisztelt választmány fáradságtalan s jótékony cseli lánti ügybuzgalomból eredt munkálkodásának tulajdonítható, s így a választmány minden egyes tagja a nagy közönség által elismerését érdemli azon kellemes időtöltésért, a melyet ezen estély nyújtott.

Álarozos táncvizsgalom lévén rendezve, szép számmal voltak a maszkok is képviselve, kik közül éjfélt után sokan — miután nem akarták magukat megismertetni — eltávoztak; a másik része levette az álarozot, jól mulatott. A vizsgalom fénypontját egy-egy álarozos menet képezte. 9 órakor a ráközi induló zenéje mellett lépett a terembe nyolcz fiatal emberből álló jelmész menet, köztük Richelieu herceg, Zrínyi a szigetvári hős, IV. László, VI. Károly spanyol király, Rákóczy Ferencz, Don Caesar de Bazan, Romeo és Mephisto jelmészben, kik körül sétálva egypárszor a termet, a mulató közönség közé vegyültek.

A menet bevonulása után csakhamar Terpsichore oltárához közeledett a fiatalság, leróni áldozatát, a melyre hatalmasan buzdította Salamon János és fia kolozsvári népszerűen húrjaink szívhöz szóló s tánczraíróit részegre, s fadaradtalannal áldozott reggeli 6 óráig. S ez igen is természetes dolog ott, hol annyi sok szép asszony és még szebb leány volt jelen. Ott láttuk első sorban az egyet tisztelt elnököt Czóbel Pálné 6 nagyságát, alelnököt Nricsán Józsefnét, a választmány tagjait, mint a bál rendezőt, baloldalon veres fehér kettős csokron esztöng fehér mezőben levő veres-kereszt jelvény-
nyel, továbbá a bál szépeit, köztük városunk majd minden szépségét.

A táncvizsgalom alatt 11 órakor kezdetét vette a hegyült s már három nap óta közszem-
lőre kiállított szebbnél szebb tárgyak és csinos női kézi munkák — melyek között igen szép volt Simay Róza által készített és ajándékozott fekete bársony posztó virágokkal ékített diván párna — kísérelése, mely alatt daczára annak, hogy csaknem minden jelenlévő birt sorsjeggyel, a teremben a táncz vígan folyt tovább.

Szóval az egész táncvizsgalom, hol annyi szépet együtt lehet látni, igen fényes, kedélyes és sikerült volt s az egyletnek pénztárát szép bevétellel gyarapította.

r. l.

Párisi dolgok.

II.

Páris, 1881. febr. 13.

Más részeiben a continensnek rendszerént ritkán szokott történi olyasmí, a mi Párisban már nem is kelt feltűnést. Önöket azonban valószínűleg meg fogja lepni, hogy a párisi hírlapszerkesztők ma egy kisasszony collégával szaporodtak. Ma jelen meg ugyanis a Citoeyne ezimű socialista lap első száma, a melyet Ancelet Hubertin k. a. érdemes polgármesternek szerkeszt. A lap ezéjja a nők egyenjogúsága mellett küzdeni, már tudniillik nem maguk között, hanem a világ pantallonos felével szemben. A lap szerkesztőségének minden tagja nő. Egyedül a szerkesztőségi titkár volt elég szerencsétlen férfinak szülni. Azt hiszem nincs bajuszviselő sorsosa, a ki irigyelne a sorsát.

Az érdemes szerkesztő kisasszony eddigi érdeme abban határozódik, hogy szerfelett drasztikus módon mutatta ki, a feunálló törvények igazságtalanságát. Közéletéről határozottan megtagadta az adófizetést azon indoklással, hogy tessék az államnak a pénzért neki hasonlírtakat nyújtani a polgári és politikai jogokban. Midőn már kezdett komolyá lenni a comedia, tiltakozás boesájtott ki az újságokban, bepanaszolta a szájja prefektusát, megáldogoltatta magát, összes ingóságait elárvereztette, s a végén sikerült elérni a célját t. i. feltűnést keltett.

Két millió forint keres gazdát! Egy Beauvaisi szütlestűs Mangel Arthur nevű ur Boisdreandreaub két millió forintot hagyott hátra, a legkisebb végrendelet nélkül, vagy legalább is a végrendeletet éppen egy nem kapják mint, a hogy örököseit nem ismerik. Lavoireaux Thonarsi (deux Sèvres) jegyző faradozik benne, hogy az elhunynak genealogiáját kisűsse, s nyilvánosan felszólít mindenkit, hogy segítsék őt ezen fáradozásában, vagy a kinek tejszik a két millió és jussa is van hozzá, jelentkezzék ő nála. A „Kélet“ után én is ezennel kiírdetem a pályázatot nem kétekedvén a felett, hogy az olvasók közül sokan ajánkozuának az első feltétel teljesítésére, kérem őket igyekezzenek megszerezni a másodikat s t. i. a jussot.

Sajátoság * lázadás tört ki Rhodz-ben Franciaország déli részében, mely egy egész közep-tanodát felosztással fenyeget. Egy második osztályos tanuló valami kihágás miatt kiesptak az iskolából. Ez okon összes tanulóitársai összekötdtek és az igazgatótól tanuló társuknak visz-

szavetelt követelték. Az igazgató csak a fellépés merészsége miatt is, nem teljesítette a kérést és erre az összes tanítványok elhagyták az iskolát. A közoktatástügyi miniszteriumnak tudomására jöven a dolog — most ő lépett fel az ügyben.

Tanulással szolgálhatnak más keleti nemzeteknek, is a mit a törökök legközelebből csölekedtek. Ugyanis az ottoman gazdasági iskola igazgatójának vezetése alatt 8 török ifju érkezett Párisba a mezőgazdaság tanulmányozására. Három köztőlük Párisban marad és az ottani intézet tanfolyamát fogja hallgatni, három Grignonba mennek és kettő köztőlük Montpellierben a mezőgazdasági akademián végzi tanulmányait.

Patti a Theatre des Nations-ban marcezius eseljen kezd meg előadásait. A diva olyan operákban fog énekelni, melyek még Párisban nem adattak. Ilyen a Hamupipőke, Othello és Semiramis.

Scribenek „Női harc“ ezimű vígjátékát, mely eddig csak a német színházakban adatott, nagy buzgósággal most tanulják be újra a Theatre Français tagjai s a Bagdadi hercegnő után fogják előadni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Carlyle, a „Francia forradalom története“ ezimű munkájának kéziratát több kiadónak, köztőlük Murraynak is bemutatta, de sehol sem fogadták el kiadásra. Végre Stuart Mill után kezébe jutott egy urnak, ki azt át akarta olvasni s magához vette. „Ez az ur,“ beszéli Carlyle, maga „egyik este késő éjteltánig olvasgatta a kéziratot, végre felocsudva elmerüléséből, esodálattal vette észre az idő előhaladtát, a kéziratot hanyag rendetlenségben az asztalra hagyta, s elnyugodott. Ott feküdt a ml, egy nagy csomó kefevonat, meg mindenféle papiros között, melyek láthatólag a tűzre voltak szána. Legalább így gondolkozott Betty a szobaleány, ki reggel azért lépett a dolgozó szobába, hogy a kandallóba tűzet rakjon. Midőn erre alkalmas gyújtószert után szétnézett, nem talált egyebet, mint azt a kéziratot; összegyűrte tehát csomóba, betette a kandallóba, alá gyújtott, s a „Francia forradalom története“ néhány perezt mulva ép úgy vált üszökké, hamuvá, mint ahogy a francia forradalom maga is végzödtül ezelőtt egy félelmetesdől. Eleinte meg akartak kímélni e lesújtó hír közlésétől, de végre is tudomására jutottam a szomorú eseménynek, mely szörnyű megsemmisítő hatással volt rám, — mert az egész műből nem maradt több néhány lapnál. Asztalnál ültem, igyekeztem rendben szedni eszméimet, hogy munkámat megírjam újra. Megírtam egyik lapot a másik után, de mikor egy oldallal készen lettem, majdnem minden sort kitöröltem újra. Így ment ez néhány farszót napon át, míg egyszer félig leslüggedve, leverten ültem az ablaknál, tekintetemet elbocsátva a házak tömege fölött, s hirtelen egy emberre esett, ki magas építő állványán egy épülő ház külső falán dolgozott. Kis lapátjával nagy csomó vakolatot öntött szét a legelső rétegre, ráte-regetett téglát egymásra, minden téglára ütött egyet kalapácsa nyelével, mintha bucsut akart volna tőle venni, vagy megáldan, s hozzá dalolt és fűtyölt ez az ember, vígan mint a pacsirta. S én, spleenemben így szóltam magamhoz: Szegény bolond, hogy tudsz e rossz levegőtől világban olyan vig lenni, midőn minden a légúres rétegekbe igyekszik felhatolni? Azután meggondolkoztam, s így intém meg magamat: „Nem, sokkal inkább vagy te a szegény bolond, hogy itt ülsz az ablaknál, sóhajtozva és panaszkodva! Mi lesz akkor, ha kártavarád bedől? Elstlyede azért a világ? Az az ember oda át házat épít, mely jövő nemzedéknek lesz otthona — emberek fognak benne születni, ott majd megszülnék s onnan viszik ki őket a temetőbe; az öröm és fájdalom hangjai ott hallatják magukat, s falai között támad igazi hősiesség, hamisítatlan okosság, hit és hűség! Ember, te képmása az az idő hiüesceibe vert örökkévalóságnak! Nem műveid, melyek mindannyian halandók, mulandók, összerúgódott kiesinyek, s melyek közül a legkiválóbb sem nagyobb a legkisebbnél, nem ezeknek, hanem csak annak a szellemnek, melyben működél, lehet értéke és tartóssága! Nos hát kelj föl, fogj munkához és légy vig! Így állottam föl, magáztaltam arezomat s hozzáfogtam az ütdlélshöz — az ugynevezett „könnyebb iro-dalommal.“ Heteken át nem olvastam egyebet, mint regényeket. Körül voltam véve gymmal szeméttel. . . . (Carlyle itt beszéli, hogy Murraytól is olvasott, a kiről roppant megvetéssel nyilatkozott.) Ilyen módon hozzáfogtam a munkához s idő fogytatva elkészült a „Francia forradalom története“ — mint a hogy minden dolog előbb vagy utóbb véget ér.

A magyar tudományos akadémia mathem. és természettudományi osztályán tegnap Itoecz József elnöklése alatt ülést tartott. Első értekező volt Baló Mátyás l. t. ki „Ujabb tanulmány a kánfor-csoportról“ ezimű munkájával tartá széköfoglalóját. Elfáda a kánfor-

lattal, melyet — miután részleteivel a házat igyekezett megismertetni, — elfogadásra ajánl. (Helyeslés jöbbről.)

Unger Alajos példakkal illusztrálja, hogy mily visszaélések fordulnak elő az illetékek kiszabásánál. Rajta magán akartak a pénzügyi közegek megvenni 7 éves illetéket, melyért más tartozik. Miután a javaslat nemcsak fiskális szempontokat ölel fel, hanem a jog terére is bejatszik, indítványt ad be, mely szerint a javaslat a napirendről levétessék, s egyelőre a ház igazságtügyi bizottságához utasíttassék. (Helyeslés balról.)

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter kimutatja, hogy a javaslat éppen azt ezélozza, hogy neesak a kincstár, hanem a közönség érdekei is megóvassanak. A pénzügyi bizottság behatárol letárgyalta e javaslatot, s épen a viszszaélések sürgyát, hogy az azonnal tárgyalassék. Kéri ezért az Unger indítványának elvetésével a javaslat tárgyalását. (Helyeslés.)

Lukács Béla: Hasonló nézetben van. Nem lesz sok új, gyökeres változtatás az illeték-ügyben, de mert a javaslat mégis javít itt ott a mai helyzetben, a rögtöni tárgyalást indítványozza. A mennyiben a jogügyi bizottság véleményére szükség lenne, az illető szakaszoknál megteendő a maga részéről az indítványt, hogy azok oda utasíttassanak.

Irányi Dániel Unger Alajos indítványát pártolja, mert a jogügyi bizottság juristákból áll, s nemcsak pénzügyi kapacitásokból.

Tisza Kálmán miniszterelnök és Helfy Ignác ez előadó felszólalása után a ház többsége az Unger indítványát elvetette, s a javaslatot általánosságban elfogadva a részletes tárgyalás alapjául, azt azonnal tárgyalás alá vette.

Az ülés további foly.

A főrendiház ülése

febr. 15-én.

Elnökö: Mailáth György. Jegyzők: Rudnyánszky J. báró, Szapáry A. gr.

A kormány tagjai közül jelen van: Pauler Tivadar, Tisza Kálmán.

Elnök az ülést megnyitja, néhány előterjesztést tesz, mire fölolvassák a főrendiházi tisztviselők felszólalásának megjobbítására vonatkozó javaslatot, melyet a ház elfogadván, 1882. január 1-én életbe lép.

A Deák-émlék ügyében a miniszterelnök által benyújtott jelentés ideiglenes tudomásul szolgált.

Következett a csödlörvényjavaslat általános tárgyalása. Közben

Beöthy Algernon képviselőház jegyző áthozza tárgyalás végett a Spanyolországgal kötött kereskedelmi szerződésről szóló s az alsóház által már végleg elfogadott törvényjavaslatot. Áthozza továbbá a szentesített s az alsóházban kihirdetett törvényekiket hasonló kihirdetés végett.

Ezek átvétele után a ház folytatja a csödtörvényjavaslat tárgyalását.

Czirák János gróf meg van győződve arról, hogy e javaslat benyújtásával csak a közkivá-nalom forró óhajának tették eleget. Előadja azután, hogy a főrendek közt hajdan a ház korábbi szervezeténél fogva többen voltak, kik mint szakértők a törvénykezé-ben nagy gyakorlati jártassággal bírnak; most kevesebben vannak, s azért a főrendiház jogügyi bizottsága több kitűnő szakértőt is fölkerít, hogy vele együtt ütt tárgyalja a javaslatot. S mert a dolog ugy történt, mert e javaslat oly kitűnő, hogy bármely európai hason értelmű törvénnyel mérközhetik, azt elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

Pauler Tivadar igazságügyi miniszter kifejti, hogy az osztrák csödtörvény helyett 1870-ki visszaállított törvényen, változott viszonyok folytán szükséges volt a törvényt gyökeresen átdolgozni. Ilyen általános szükség hozta létre a kereskedelmi (1875) és váltótörvényt (1876), s most a szűnyegen fekvő törvényjavaslatot. Ezután röviden kifejti a törvényjavaslat lényegét, s az elvetet, melyek alapját teszik, végül elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

A főrendek e felszólalások után a javaslatot általánosságban elfogadták, ugyszintén elfogadák részleteiben is néhány csekélyebb jelentőségű módosítással.

LAPSZEMLE.

Ma kezd meg a képviselőház — ugy-mond az „Ellenző“ — „a közvetlenül levezandó illetek kezeleséről“ szóló törvényjavaslat tárgyalását, mely világos bizonyosságot teend arról, hogy az ellenzék részéről merőben ráfogás az, hogy a kormány által beterjesztett pénzügyi javaslatok csupán adóemlést tartalmaznak, avagy kizárólag a kincstár érdekét védik.

Egyáltalában szerencsétlen taktikája az ellenzéknek, hogy a kincstárnak érdekét mindig ellentétbe állítják az adózó állampolgár érdekével, mintha az adó valamely ellenséges hódítóhatalomnak fizetendő sarz lenne. Hibetőlleg nagy zavarban lesz ezért az ellenzék e törvényjavaslatl szemben; mert ama jelzett kedvenc nótáját nem fújhatja, midőn a kormány által előterjesztett törvényjavaslat ezéjja kizárólag a jog-

védelem. A kormánypártot ugyanis legkevésbé sem illetheti azon szemrehányás, hogy az adóügyi s nevezetesen az illetékek kezelésének hiányosságát nem hangsúlyozta s annak gyökeres orvoslását nem sürgette volna. De a bírálátnál mindig nehezebb feladat jut a kormánynak, melynek pozitív alkotással kell fellépni. Ily alkotás a most szűnyegen forgó törvényjavaslat, mely nem toldozást s foldozást, hanem szerves egy egésze foglalja a pénzügyi adminisztrációnak ezen ügykörét, és hatályon kívül helyezi ezen-tul a megunyi törvényezikkekben s szabályrendeletekben szétszórtan foglalt intézkedéseket.

De nemcsak az illetéki ügy kezelésének rendelkezésére szorítkozik a javaslat, hanem több igen lényeges kedvezményt biztosít a forgalmi élet könnyítésére azáltal, hogy a kir. adóhivatalk, sőt a kir. közjegyzők is feljogosíttatnak az illetékek előzetes kiszabására; továbbá, hogy a mezői gazdasággal foglalkozó örökhagyók hagyatéká, ha az 50 holdat meg nem halad, közvetlenül és csak élőszóval a községi előjárásnál bejelenthető, mely alapon az illetékkiszabás rövid uton eszközöltetik. Hasonló rendelkezést foglal magában a javaslat a városokban 1000 frtot meg nem haladó hagyatékokra nézve. Megszorítja az illetékek törvényes zálogát a bejelentéstől számítandó 2 évi időközre, holott eddig az illetéktartozás időköz nem kötvé feltétlen elsőbbséggel birt s ezáltal néha a jöbi szemű szerző érzékenyen károsult, avagy a korábban szerzett dologi jogok szenvedtek csorbat.

Végre valóságos vívmánynak mondhatjuk, hogy e törvényjavaslat a pénzügyi közegeknek felelősségét állapítja meg, a felelők okozott károk és költségek megtérítése fejében igen érzékeny bírság alapítván meg.

Ily sz badelvű törvényt hasztalanul vártunk az eddigi kormányoktól; — de azért az ellenzék mégis szidja a Tisza-kormányt. Teljék benne örömlük; hacsak az ország vebeti hasznát a tervezett reformoknak!

A „Pesti Napló“ Kerkapolyinak az állam-javak eladásáról szóló felolvasásával foglalkozik, melyet ez az akadémiában tartott.

Az államjóságok eladását — ugymond — helyeselni kell, mivel azok a kincstárnak nem jövedelmeknek s közgazdaságilag is jobban értékesíttetnek, ha magántulajdonba mennek át. Kerkapoly is az eladást kombinálta a telepítés-sel. Egy bankot akar alapítani, mely az államtól megvegye e jóságokat és parcellázza telepítvényeseknek részlettörlesztésre ismét eladja. Így az állam egyszerre pénzéhez jutna s a bank jó tüzletet csinálhatna. A gondolat nem új, hanem az eszme sokkal újabb, semhogy mégérett volna s kétes: sikerül-e egy banküzlet érdekeit szolidaritásba hozni azon politikai, társadalmi és kulturális érdekekkel, melyek egy jól keresztültüvit telepítéssel állnak kapcsolatban. Mert a telepítés nehéz feladat, hogy ne valjék roszra, sok előfeltételhez van kötvé, melyek közül Kerkapoly többeket felhozott, másokat mellőzött.

Hanem a telepítés költséggel és nehézségekkel jár s közvetlen jövedelmi forrást a kincstárba nézve alig képezhet. A telepítvényes szegény ember, kinek munkaerején kívül vagyona nincs, vajmi csekély, mert a mely magyar földmivesnek tanyája, háza, telke, szántófölde, szőlője, kertje, ökre és lova van, az legyen ingatlan birtoka bármily csekély, faluját ott nem hagyja, hogy idegen vidékre menjen szerencsét próbálni. Kézpénz tökével a magyar földmives nem igen rendelkezik s sem a székelyek, sem a eságók, sem a bukovinai magyarok falvaikat ott nem hagyják, hogy a Tisza partjára vándoroljanak tömegesen. Hanem igenis egyes fiatal emberek, s ingatlanlann nem bíró napszamos és eseléd népség szívesen elmegy, ha földet kap és házat építhet magának.

A magyar államjavak arra valók, hogy rajtok magyar községek alapíttassanak. Nem kis magyar községek, hanem nagy magyar községek, melyek gazdasági, politikai, faji, nyelvi és egyházi tekintetben maguk lábán megállhassanak s elszigeteltségükben el ne vesszenek. Ezt csak ugy lehet elérni, ha egy határok oszfataknak egy-egy községnek s lehetőleg egy megyéből vétetnek a telepítvényesek, s ügyelet van arra is, hogy csak magyar nemzetiségű vidékekről történjen a telepítés s a nép válása is lehetőleg egy legyen, református, vagy római katolikus.

Kell, hogy a község azonnal keletkezésékor hatósággal birjon; kell, hogy a házak építésére anyag legyen készen; kell, hogy a kihasított földet megmunkáltassanak, tehát való-magban se legyen hiány; kell, hogy természet a népek legyen kenyere és keresete: különben a község hamarabb feloszlik, mint keletkezett. Mindezekről ki gondoskodjék előre: a kincstár, a hatóság, vagy a bank? Az első derendeczéshez tehát pénz kell, még pedig sok pénz, a telepítés tehát fkezetben kiadás s csak később bevétel, mikor a telepítvényesek már fizetőkéspek. Ez a kérdésnek fontos finansziális oldala, mely még távolról sincs kellően megvitatva s egyáltalán nem kecsgetető.

Reméljük azonban, hogy a Kerkapoly csz-méje termékeny talajra hullott.

csoport körében tett észleleteit. Különösen Kachler bécsi chemikus ellenvetéseit czáfolja meg s bizonyítja, hogy annak idején nyilvánosságra hozott adatai nem csak hogy helyesek, hanem ellenkezőleg Kachler adhat helytelenek. Azonfelül ismertetí azon kísérleteit, melyeket eddig a kámforsav synthetikus előállítására eszközölt. Végül a kámfornak egy új tulajdonságáról értekezett. Utána Thán Károly r. t., vegyereálytani vizsgálatok“ czimú II. értekezését terjesztette elő. Előadó felmentí, hogy az 1877-ben kivítt első kísérleteinél, midőn a Bunsen féle jégcalori méterrel a durranó légnek égési melegét határozta meg, kisebb hibaforrásokot fedezett fel. Jelen vizsgálatainak főcélja volt a módszernek tökéletesítése, egyidejűleg azonban gondot fordított a durranó lég vegyi érélyének pontos kipubatolására. A Bunsen-féle módszernek eredeti alakjában azon bátrány van, hogy chemiai tisztaságu havat feltételez. Az előadó által szerkesztett új készüléknél czélja volt nemcsak a tiszta hó szükségességét feleslegessé tenni, hanem a korrekciók értékét is lehetőleg csökkenteni. Ezt pedig főképz azért, hogy a gázokban történő kisebb hőváltozások is szabatosságu legyenek megmérhetők. Bejelentí még, hogy módszerének élessége lehetővé tette annak megvizsgálását, vajjon a durranó lég chemiai energiája a nyomással változik-e vagy nem. Az idevágó kísérletekről egy más alkalommal fog az akademiának jelentést tenni. Végül Konkoly Miklós l. t. terjeszti elő a csillagászati megfigyelések eredményét, melyek 1880-ban az ógyallai csillagdán eszközöltettek. Ezek szerint az időmeghatározások s a Cooke-órához számított temperatura állandó volt. 1880-ban 1382 napfolt észleltetett. Bemutatja a magyar korona területén eszközölt korrespondáló hullócsillag megfigyelését is; összesen 19 megfigyelő napon 317 hulló csillag kezdete és végpontja lett megfigyelve. Ezzel az ülés véget ért.

A „KELET“ magántávir aiai.

Bécs, febr. 15. A görög hadseregnek jelenlegi létszámáról a Pol. Cor.-nak Athenből a következőket jelentik: Az egész hadseregek jelenleg 42 zászlóaljból áll mindennemű fegyvernemmel ellátva. A költségvetésben 82,824 ember szerepel, melybe azonban a görög honvédség is bele van számítva 31 évestől 40 évig. A pyreusi szoros a munychiai, psythaliai halom a salamisi két szoros a hol a tengeri fegyvertár van megfognak erősíttetni és armstróng ágyukkal elláttatni.

Róma, febr. 15. Cairoli miniszterelnök márcz. 14-én, a király születése napján a Rikasoli báró halála által viszsaszállott Annunciatta-rend nyaklánczával fog feldiszeitetni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. febr. 16.
Helyi hírek.

— **Dr Brassai** Sámuel, egyetemünk mult évi rektora, székéről való lépésébe alkal-mával kijelenté, hogy e minőség fejében nyert jövedelmeit alapítványképen az egyetemnek ajándékozza, a végre, hogy kamataiból a matematikai kar szegény sorsu halgatoinak tuderi költségei fedeztessenek. Az egyetem tanács az alapítványt köszönettel fogadva, „Dr. Brassai alap“-nak nevezte el, a vall. és közoktatási miniszter ur pedig most elismerését és köszönetét fejezte ki a jótékony adományért. Vajha az agg tudós minél több éven át szemlélhesse alapítványa gyümölcsözését.

— **A színházból.** Tegnap Kazaliczky második felléptétől a „Makranczos hölgy“ adatot. Leszámítva azt, hogy mellékszereplők hiányosan voltak összehgyakorolva, miért is vontatottság és és sok apró zavar fordult elő, leszámítva a tulajásokat, melyek által karikatúrává tétett egyegy alak, — az előadás a jobbák közé tartozott. — Szacsavayné asszony, kinek pedig egyáltalában nem tartozik szerepkörébe a makranczos majd megjámborodó asszony, kivált az utolsó jelenetekben, igen szépen játszott és Kazalitzky urról is csak dicsérőt mondhatunk. A közönség kiffünöen mulatott. Taps és tetszésnyilatkozat oly bővében omlott, hogy lelkes hazafi tenyerek még a zenekarnak is juttattak egy-két szórványos tapost. Aztán mondja valaki, hogy nem történnek csodák! — A Gólya király előadására nagyban készülnek. Kiállítás tekintetében fényes lesz, mint mondják. Négy kis lovasca dressirozatiak arra, hogy a király szekerét végigrupítoa a színen. A darab megszerzése iránt, hallo-másunk szerint, a bécsi Karl-színház tett lépéseket s az úgy úgy áll, hogy a császárvárosban is mihamarább színrekerültek. — Új vendégzsereplésekről suttog a hir. Az „Ellenzék“ minapában megteette azt a rossz tréfát, s mindazon színjátszó urak és asszonyságok neveit, kiké épen eszébe jutott, olyanok említtette fel, kik vendégzsereplésre hívatlak volna meg hozzánk. Rettenő hosszú lista volt. Ez ijesztő ábránddal szemben a Pesti Hirlap

után egy megvalósulható szerencsétlenséget jegyzünk ide fel. Azt híreli e lap ugyanis, hogy a színi-képző egy „szép bangu“ növendéke Bergl Kornélia jön Kolozsvárra, hogy Boccaccióban s a „Falu rosszában“ énekeljen. Soha sem volt még ugyan színpadon, hanem a kolozsvári nemzeti színház ez évben annyi kis toltatlan madárka szárnypróbálgatásának volt gyakorló helye, hogy a szintén „szép bangu“ Honti k. a. után fel sem vehetjük ezt a kis tréfát sem. Difficile est...

— **A Kolozsvári** nyomdászok f. hó 15 én küldöttségileg írásbeli előterjesztést nyújtottak át Fínály Henrik iparkamarai elnök urnak, melyben följeltették mindazokat a kívánalmakat, melyek az ipártörvény módosításakor, ez iparág fejlesztése érdekében tekintetbe veendők volnának. Az iparkamara elnöke a küldöttséget szívesen fogadta az előterjesztésben foglalt kérdések fölött hosszabb eszmecserét tartott, s végül megígérte, hogy azokat az enqueten megpendíti.

— **Az iparos ifjak** önképző és betegsegélyző egyletének helyiségében vasárnap, febr. 20-án déltán 3 órakor dr. Boros György unit. főtanoeai tanár ur fogfelolvasását tartani: „A z angol iparosokról.“ E kiválóan érdekes előadásra tisztelettel felhívjuk úgy az iparos ifjuság, mint a n. é. közönség figyelmét. A felolvasások rendezésére kiküldött hármas bizottság, — **Öngyilkosság.** Ismét egy áldozata a nyomornak. Bugyisán János napszámos az agyagdomb alatti utczában volt szegényes lakásán f. hó 15 én gyufaoldattal véget vetett életének. Mint felesége beszéli: ő napszáma volt, és csak este 5 óra után ment haza. Ekkor a férje már ágyba u fektült. Ő azt hívén, hogy talán leitta magát, még dorgálni kedte. Később egyik lakó társ megtalálta véletlenül az elrejtett gyufaoldatos csuprot; de már ekkor késő volt. segítség után nézni, mert a szerencsétlen — ki mindvégig titkolta öngyilkos tettét — iszonyu halál kitzdelmen után kiadta lelkét. Hulláját a rendőrség kórházba szállíttotta.

Hazai hírek

— **Kovácsnáról** egy megható temetésről ír tudósítónk. Csia Albert az orbai járás szolgabiráját, a ref. egyházmegye gondnokát, egy minden részről nagyrabecsült, jellemes, szorgalmas és kiváló miveltségtű embert temettek. Ugy a környék intelligenciája, főhivatalosai, valamint a nép, melynek igaz jó barátja volt, nagy számban gyűlt össze a halottas háznál. A Kovácsnáról Czófalvárra vitt holttestet a kocsik beláthatatlan sora követte a messze nyuló országúton s a falvakon, hol átvonult a menet, a nép harangzugás között várta, hogy megadja a végtisztességet halálában annak, kit úgy szeretett életében.

— **Kossuth Lajosné** egy kézimunkáját ajánlta egy szegény asszony Pulszky Ferencnek megvétel czéljából. Ez a kézimunka egy olvasó jel, melyet Kossuth Lajosné 1843-ban két példányban sajátkezűleg készített. Az egyiket egy rekete kereszttel Bathhyany Lajos 48-iki miniszterelnöknek ajándékozta 1848-ban, a másikat pedig szintoly kereszttel Mayer András ezredorvosnak, ki egyuttal Bathhyány háziorvosa volt. A becses kézimunkán egy nemzetiszínű szalagra színes gyöngyökből himzet magyar korona, a himzés két végén pedig bettialaku jel látható, mely utóbbi azonban nehezen ismerhető fel. Az a szecényi asszony pedig, a ki ezt Pulszkynek ajánlotta, az elhunyt dr. Mayer András leánya, ki jelenleg sanyaru viszonyok közt él. Az olvasójelhez adott fekete keresztet dr. Mayer mellé tették a koporsóba, mint azt az elhunyt végrendeletileg meghagyta. Az olvasójelet pedig a szegény asszony, atyja halála óta ereklekép őrizte, mignem mostani sanyaru viszonyai annak eladására kényszerítették.

— **Az országos** nőipar-kiállítást elhalasztották. A rendező bizottság az elhalasztás indítványát azzal támogatta, hogy az eddigi terminus, május 1-je kedvezőtlen: mert sokan akkorra nem készülhetnek el munkáikkal; mert akkorra a fővárosból sokan vidékre, fürdőkre utaznak, s mert a külföldön is támadozó érdeklődést addig föl lehetne fokozni a kiállítás iránt. Az új terminusra nézve szótöbbséggel György Aladár indítványát fogadták el, a nőiparkiállítást aug. 14-től kezdve október 15-kéig fogják megtartani, a kiállítási tárgyak bejelentési határideje július 1. Ezután elhatározták, hogy 20,000 db 30 kraj sorsjegyet fognak kibocsátani. A ki-sorsolandó tárgyak első irányban az I. csoport kiállított tárgyaiból vagyis a szegény nők által készített tárgyakból fognak vásároltatni, s azon szegény nőknek, kik sajátjokból a kiállítandó tárgyakhoz szükséges készleteket beszerezni nem bírják, előleg adatik; e ezélből a bizottság 100 forintot utalványozott.

Vegyes hírek.

— **Nemzetközi pályázat.** A londoni Athenaeumban olvassuk, hogy a spanyol akadémia egy arany érmet tüz ki jutalomul a legjobb lyrai vagy elbeszélő költeményre, a melynek tárgya Calderon dicsőítése. A költeményt angol, franciaia német, dán, svéd, újgörög, holland, olasz, lengyel, magyar, eseh, portugal és olasz nyelven írhatni. A pályanyertes író meg-

kapja az érmet, egy diplomát és költeményének 500 példányát. Benyújtási határidő f. évi márczius 31.

— **Victor Hugo** nyolczvanadik születésnapját Párisban nagy kegyelettel fogják tünepelni. A tisztelgők óriási tömege az arez de triomphenal gyűlt össze s innen a költő látása elé vonul. A vidéki küldöttek virágot nyújtanak át neki. A hippodromban nagy tünepélyesség tartatik, melyen a legismertebb művészek szavalják el Hugo legszebb költeményeit. A jövedelem felét diszajándék vásárlására fordítják, másik fele a szegényeké lesz.

— **Billroth tanár** gyomorcsonkítása műjéte nagy feltűnést keltett, de mint a „Gyógyászat“ czimú orvosi szaklapban olvassuk, ő nem egészen járatlan uton haladt, mert ez irányban már régebben folytak kísérletek. E műttétet a mult év őszén Budapesten dr. Roth Ferencz hajította végre pégy házinyulon, melyek között kettő teljesen felgyógyult, kettő pedig a műtté után több nappal a szolgál által elkövetett etetés hiba befolyás alatt mult ki.

— **Egy török ifju kalandjai.** Khalil effendi, egy konstantinápolyi gazdag és előkelő kereskedő 16 éves fia, ézelett 3 évvel tapasztalt férfi kíséretében Mekkába utazott. A jámbor zarándokok azonban nem tértek vissza többé. Khalil mély gyászba borult, egyetlen s forrón szeretett fiát halottul megsíratta, s a családi sirbolton emléket állíttatott számára. A szegény Husninak pedig, így hitták a fiut, ezalatt keserves napjai voltak. Hűtelen protectora t. i. Smyrnában eladta egy rabszolgakereskedőnek, s ettől megint Hanif effendi vásárolta meg a fiatal embert inasul. Husni urának fölfedezte élte sor-sát, azon reményben, hogy ezáltal ujra szabadságóba jut. Hanif azonban e helyett visszavetete pénzt, s az ifjút visszaadta a rabszolgakereskedőnek, ki e fölött való bosszúságában a szegény Husnival ugyancsak kegyetlentül bánt, majd ő is eladta Mehemed Kiamil effendi magasztáros államhivatalnoknak. Huszni Kiamilnál két évnél tovább szolgált, de titkát el nem árulta, mert félt, hogy ujra úgy fog járni, mint azelőtt. Kiamilt ez év elején Stambulba hitták, s az utra vitte magával Husnit. Elképzelhetni, hogy mihelyt a hajó Konstantinápolyba érkezett, Husninak első dolga volt apja házába sietni, családjá nem kis bámulatra, de egyszersmind nagy öröme. Atyja kíséretében a fiatal Husni most a rendőrminiszterhez ment, s jelentést tett a történetkről. A hatóság erre Husnit teljesen szabadnak nyilvánította ki, s megígérte, hogy a rabszolgakereskedőt, s a csalárt Hanit effendit megbünteti. Hogy azonban ez valóban meg is fog történni, az még kérdés, mert Törökországban bár nyilvánosan szigorúan tiltva van a rab-szolga-kereskedés, titokban mégis büntellenül tüzik azt.

— **A játékarlang** és a püspök. Andorra idylli kisedő köztársaság néhány napja zavarágosok színhelye. A Pyrenaekben fekvő kis köztársaság még a középkor óta a seo-Surgeli spanyol püspök és a franciaia kormány patronatusa alatt áll, kik egy helytartót neveznek ki számára. Ezenkívül van az országocskának egy főtanácsa „család apák“ név alatt, kik maguk közt választják az ügyeket vezető elnököket. Nem rég e békés köztársaságba egy franciaia azzal a tervvel toppant be, hogy Andorrában játékarlangot nyit. Ezzel elvetette a vizázkodás magvát. A „családapák“ a tervezőt megbotránkozással utasíták el, míg a fiatalaság pártjára ket, mert az európai civilizáció jelképét látják benne. Leo d' Urgel püspöke a fiatalasággal tart, a franciaia kormány ellenben közömbös maradt, de csak a zavarágosokig. A püspök magatartását abból magyarázzák, hogy a köztársaság jövedelmeiből bizonyos százalékot kap. A franciaia kormány rendkívüli biztost küldött ki Imbert de Goubeyre konzul személyében s a szomszédos megye főnökeit utasította, hogy a biztos kívánatára fegyveresen is nyújtsón annak támogatást.

— **Az uzsorások** ellen egyletet akarnak alakítani Berlinben a napokban. Az egylet tagjai, s azok is, kik nem tagjai, az egylet elnökénél bejelentenek, hogy melyik uzsorás mely összeg erejéig károsította meg, s az így begyűlt adatok alapján azután anyagot gyűjtenének esetleg bírói határozatok számára, mert így könnyebben ki lehetne deríteni, hogy kik tüzik iparszerűleg az uzsorát. Az egylet azután bizalmas uton közlené a bírodalmi bank igazgatóságával az uzsorások névsorát, hogy ez az ilyen forrásból származó váltókat ne számítolja le.

CSARNOK.

Apróságok.

Sajátságos védbeszéd.

Egy Flanágó Dénes nevű irlandi iskolamester és köztanító rá bizonyult lopási s gyilkossági büntényéért halálra ítéltetett. A bíró felszólítására, hogy mondja el, mit hozhat fel önvédelmére, az elítélt következő védbeszédet olvasott fel bírái előtt:

„Uraim! úgy állok itt önök előtt, mint kire rá lett bizonyulva, hogy ő felsége egyik

alattvalóját megöltém s kiraboltam; ha az állam fennálló törvényei szerint büntény az, megfosztani tulajdonától embertársunkat, akkor bevalom, hogy loptam; s ha gyilkosságnak nevezendő az, elvenni egy másik ember életét, e részben is vétkecsnek vallom magamat. Az egyetlen mód uraim, hogy igazoljam tettemet, hogy kimutassam, miként nem vagyok valódi bűnös, abban áll, hogy azt a mit tettem, összehasonlít-sam a mások cselekedeteivel, és ha sikerül nekem helyesen kifejezni önök előtt okadatolásaimat, hízelvek magamnak, hogy méltóságotok következtetéseimet egészen helyesnek fogják találni.

A szentírás uraim, mely legfőbb törvénykönyvünk egyik parancsolatának tisztán és fedhetlenül ezt mondja: „Ne öl!“ Nincsen semminemű kivétel vagy feltételes kikötés az egész tizparancsolatban, mely bármi szin alatt felhatalmazhatna valakit, embertársát megfosztani életétől. Azonban az emberi elme jogos gyilkosság rendszerét találta fel, mit „hadviselésnek“ nevez; és e rendszer következtében úgy látszik némely embernek jogában áll naponta akár tízezer egyént is megölni, ha képes rá; és e cselekedetért nem másfélsingnyi kender-kötelet kap nyakára jutalmul, hanem ugyan oly hosszú se-lyemből szőtt piros szalagot dereka körül; s kapja az egész királyság dicséretét és elismerését.

Hasonlítsunk össze tehát uraim egy közönséges lopás és gyilkossági esetet ez üldöklés és helységek felprédálásával. Egy beteg család nyomászó szüksége, s a befaló kenyéérti esdeklése által üzeve, pisztolyt ragadók, s lesbe állok a főuton; egy gazdag egyházi férfi jön velem szembe, kérem tőle erszényét.

A megtámadott pisztolyt ránt elő, reám stti, de elhibázza czélját; a miálatt egy másik fegyvert von elő zsebéből, önvédelemre szorulva én zuzom szét agyát s megfosztom őt pénzétől. Ennyiből áll bűnöm.

Hasonlítsunk most össze tettet egy király, egy miniszter, vagy hadvezér, tengernagy, kapitány, vagy akár egyszerű harcos és matröz eljárásával. Megboldogult királyunk, legyen áldott emlékezete s isten bosszássa meg bűnét, nagyon sértve érezte magát egy izben az által, hogy a franciaia király néhány alattvalója a honduras-i kikötőben pár csomag átlagt vágott le. Így nagy sértés megtörására kiáltvány adatik ki tehát, az angol katonáknak leölni minden franciaia alattvalót, ki keze ügyébe esik, mivel egy franciaia matröz azon merészséget követte el, egy maréknyi tüzelő fát szedni össze a hondurasi öbölben, mely marék fa pedig sem az angol sem a franciaia királyságra nézve nem bírt épen semmi fontossággal.

Méltóságotok igen jól tudják azt, hogy e pár darabka fa ürügye alatt ezer meg ezernyi ember lett legyilkolva s javaitól megfosztva és hogy a gyilkosok akasztófa helyett fényes jutalmakat s kitüntetést nyertek.

Engedjék uraim, azon kérdést vetni fel elejibök: mit gondolnak, minő szemekkel nézhetne a mindenható, mennyei bírodalmából álatéktintve ez eljárást? Törvénye szorosan véve csak ezt hangoztatja: „Ne öl!“; és meg vagyok gyűződve, hogy én inkább igazolva vagyok a fenséges bíró szemei előtt, ki azért üttem, hogy gyermekem számára kenyeret szerezzek, mint az, ki ezerek halálát okozta azért, mert egy franciaia matröz, pár darab fát vitt magával a honduras-i öbölből. De menjünk tovább uraim: hogyan igazolható a teremő termében egy tengeri kalóz eljárása, ki felsőbb engedély folytán tengerre száll, megtámadja a mit sem sejtő kereskedő hajót, mely nem tud semmit a hadüzenetről s egy sem tett semmi óró intézkedést, ágyúval kezdi ostromolni, legyilkolja legénység egy részét, kirabolja mindazokat, kiknek árucikkjei vannak a hajón, s mély börtönre veti mindazon hajós legényeket, kiket a gyilkos tüzelés megkímélt? Valjon ez elkövetett rablás és gyilkolás inkább menthető-e, mint az, melyet én elkövettem?

(Vége kör.)

KÖZGAZDASÁG.

Erdély borászata.

I.

A földmívelési miniszter által alkalmazott központi pincezester az orsz. borászati kormánybizos utasítása folytán Erdély főbb borvidékeit, Kolozsvár, Torda és Maros-Vásárhely környékét beutazván, a nyert tapasztalatok alapján szakvéleményét következő jelentésben terjesztette be.

Kolozsvárt jan. hó 9. és 10-én megtekintettük — így szól a jelentés — az erdélyi pinceegylet és mások pincezeit. Miután az erdélyi pinceegylet legnagyobb befolyással bír Erdély borászatának fejlesztésére, szükségesnek tartom ezzel bővebben foglalkozni. Az erdélyi pinceegylet megalakítása elkerülhetetlen szükséges intézmény volt Erdély borászatának fejlesztésére, mert a tapasztalat ma is mutatja, hogy ott a pinceegyleten kívül egy borbizta sincs, mely nevezetesebb forgalmat mutathatna fel; e forgalom tehát Erdély borászatára nézve kiszámíthatlan haszonnal jár, a forgalom által előidézett verseny következtét hatással bír az utolsó bortermelőre is, minélfogva Erdély összes bor-

termelőinek érdekében áll mindent elkövetni, hogy nevezett intézmény fennálljon és felvirágozzék.

Az erdélyi pinceegyletnek azonban jelen-tékeny nehézségek állanak utájában, melyek teljes felvirágzását nagy mértékben akadályozzák. Első sorban Erdély földrajzi helyzete folytán a külkereskedés csak is kelet felé, Oláh- és Törökországba, úszhető előnnyel, de épen e két országban a kereskedés megbízhatatlan, a többi borpiaczok pedig távolabb fektűsznek Erdélytől, mi a versenyt a magyarországi bortermeléssel szemben felette megnehezíti. E versenynek mindamellétt sikerrel fenntartása képezi az egylet egyik főfeladatát. A külfölddel nevezetesebb forgalmat inkább veres borokkal lehet elérni, Erdély pedig veres borkészletével épen nem dicsekedhetik, miáltal a pinceegylet ezen igen lényeges előnytől is elosik.

Jó években Erdélynek finom fajborai, minőkkel Magyarország nem rendelkezik, Leányka, Som, Rizling, Sauvignon, Tramini, Carbenet stb. finom borok volnának egyedül hívatva a versenyre, ily finom borok forgalma azonban ma márigén csekély lévén, ez is számtalan nehézségekbe ütközik. Testes és részben jó zamatu asztali borai vannak Erdélynek a Nyárad, N.-Küküllő és Maros mentén, ugy az erdélyi Hegyalján is, csakhogy ezek ára szemben a magyarországi borok árával felette magas, mi szintén nehezíti az erdélyi pinceegylet felvirágzását.

A pinceegylet hanyatlásának oka az, hogy a forgalom igényeinek nagyobb mennyiségben magas árákon vásároltatott össze az 1872-iki és 1773-iki. stb. termésű rizling és egyéb borok, melyek most nagyrészt elasztvén jellegüket, árban inkább csökkentek, mint emelkedtek. A nehézségek és akadályok leküzdésére első sorban ajánlatos volna a borkészletet a forgalomhoz képest, valamint a borfajok sokféleségét összeházasítás útján redukálni, mi a folyó kiadásokat tetemesen alább szállítaná. Mitután a pinceegylet borszezsz alkalmazása által a borok javításával nem foglalkozik, nem szabad tres, gyenge, savanyu borokat vásárolnia, hanem csakis olyanokat, melyek javításra nem szorulnak. Két-háromféle asztali bor mellett csak oly jellegű borok lennének áruba boesátandók, melyek czimfeliratainak tökéletesen megfelelnek, mert csak így lehetséges az erdélyi finom fajborok jövőjét biztosítani.

Kolozsvár után Torda, Maros-Vásárhely, Gyulafehérvár, N.-Küküllő, Felső- és Alsó-Maros s az erdélyi Hegyalja borvidékeit utazva be, általánosan tapasztaltam, hogy Erdélyben a házak alatt levő pincek mind hidegek, mi egyedüli oka ama panasznak, hogy az erdélyi borok hosszú idő alatt fejlődnek ki, pedig korév áldoztatul és szorgalommal az erdélyi pincek hőmérsékét majdnem kétszer oly magasra lehetne emelni, miáltal a bor fejlődésére nézve lényeges előny volna elérhető. Az erdélyi pincek legnagyobb része hideg téli időben nem mutat 5 R. fok meletet, pedig mint ismeretes, 5 R. fokon alul már nem működnek az erjedési gombák, és így a bor egész télen át nem fejlődhetik, sőt maga a bor is teljesen kihűl, és csak jóval a melegebb idő beállta után melegszik fel annyira, hogy ujból működésbe léphetnek az erjedési gombák.

A pincek mindenekelőtt kettős ajtókkal lennének ellátandók, a pinceablakokat pedig már őszszel, a hidegebb éjszakák beállta előtt, beültűrlő jó vastagon szalmával, kívülről pedig nyers szalaz trágyával szükséges betűmni, miáltal a pinceében levő magas nyári hőfoknak nagy része megtartatván, a bor utóerjedése, fejlődése nem szűnhetik meg, különösen akkor, ha az ajtók hideg időben nem tartatnak nyitva s minél ritkábban nyitattnak ki. A házak alatt levő borpincek az erdélyi gazdasszonyok kényelmére egyuttal zöldség, burgonya, és savanyu káposzta megőrzésére is használtatván, gyakran sok helyen a borkezelésnek ártnak ezzel, mert a sokféle szag összecsoportosulása — egyéb hátrányoktól eltekintve — visszariasztja a borvevőt is; pedig legtöbb helyütt könnyű volna egy kis részt elrekeszteni a háziasszony használatára, szintugy igen egyszerűen lehetne egy részt erjesztő pince gyanánt is elrekeszteni, mivel o pincek többnyire boltivekre vannak építve.

Gläser Hermin jutalomjátéka.	
NEMZETI SZÍNHÁZ.	
Bérlet	XIII. szám.
Kolozsvárt, szerdán 1881. február 17.	
Villmers mrquis	
vagy	
egy szegény leány története.	
Kezdeté este 7 órakor, vége 10-kor.	
Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:	
BÉKÉSY KÁROLY.	
NYILTÉR.*)	
Helybeli ügynök	
jutalék mellett felvétetik.	
Ajánlatok „M. 1000“ alatt e lap kiadóhivatalához intézendők.	
*) E rovat alatt megjelenő czikkeikért semmi felelősséget sem vállal.	S z e r k.

A KELET

nyomdája egy legújabb izlés szerint öntött nagy betűszállitmánynyal csak most lett felszerelve mindennemű könyvnyomdai munkára teljesen.

Felvállalja helyi vagy vidéki megrendelésre

Mindennemű meghívók, tánczrendek,
ROVATOS IVEK.
FOLYO- ÉS RÖPIRATOK.

ALAPSZABÁLYOK.
Hivatalos nyomtatványok.
BORITÉKOK, NÉVJEGYEK.

SZÁMLÁK, ÁRJEGYZÉKEK.
PERESIRATOK.
ÉRTLAPOK, FELHIVÁSOK.

EGÉSZEN ÚJ KIÁLLITÁSBAN BÁRMILY NAGY FALRAGASZOK

elkészítését.

A nyomda a monarchia legelső papírgyárával áll összeköttetésben
s bármiféle papírt gyári áron számílt.

Pontosság, izlés, és olcsóság a jelszavunk!

Nyomdahelyiség főter 4-ik szám.

FONCIERE

PESTI BIZTOSÍTÓ INTÉZET.

Alaptőke tíz millió frt aranyban.

(1864-től 1879. Pesti biztosító intézet czég alatt)

Tisztelettel van szerencsénk tudomásra hozni, miszerint elhatároztuk, hogy kolozsvári vezér-ügynökségünk eddigi titkárát,

NÉREI ÖDÖN urat,

saját kérelme folytán központunkba áthelyezzük, utódául egyszersmind

magyari KÓSSA JÓZSEF urat

nevezvén ki, ki is titkári minőségben kolozsvári vezér-ügynökségünket vezetendi.

Budapesten, 1881. február hó.

Tisztelettel

„FONCIERE“ PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.

Gróf RÁDAY, m. p.

SCHÖN, m. p.

3—3

A kolozsvári vezér-ügynökség iroda helyisége: főter 19. sz. I. emelet.

(98)

Első és legnagyobb butor raktár

DUHONY JÁNOS-nál

Kolozsvárt, a Redoutte (vigadó) épületében.
Kolozsvári butor gyártmányainak és minden ezen
szakmába vágó czikkeinek nagy raktára.

Főraktára nádfonatu fa- és vaskeretű butoroknak.
Dus választék Paszomány munkákban, vég vagy meter számra.
Különböző nagyságu lőszőr madrácz és szőnyegek választékos raktára.

Van szerencsém a n. érd. közönség figyelmébe ajánlani, miszerint
raktáromban mindennemű asztalos, esztergályos és kárpitos munkák
a francia divatlapok mintája szerint készletben találhatók és megrendelhetők;
minden szakmába vágó megrendeléseket felelősség mellett elvállalok, úgy
szintén oeska butorokat átalakítok.

Mindenféle álló, függő és asztali tükrök, butorkelmék, ágy- és asz-
talterítőköl a legelső gyárakból dus raktárom van.

Elvállalok

minden rangu menyasszonyi butor kelengyezéseket, irodai berende-
zéseket és végül butor himzéseket a legjutányosabb árakban felelősség
mellett.

Ugy helyi mint vidéki megrendelések gyorsan és pontosan telje-
sítettnek.

Midőn ezen nagy raktáram egyes kiválóbb czikkeit a n.
érd. közönségnek felsorolom, teljes tisztelettel kérem az eddigi,
éveken át engem megtisztelő bizalmokra czentul is érdemesíteni.

Kiváló tisztelettel

Duhony János.

(436)

36—100

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvárt.